

**Záróvizsga tételsor a Gyógypedagógia (BA) alapszakon
Tanulásban akadályozottak pedagógiája és Logopédia szakirányon tanuló rappali
és levelező tagozatos hallgatók számára**

A. tételsor

mindkét szakirány számára közös tételek;
a vizsga első része; értéke a teljes vizsgajegy 50%-a

A.1. A gyógypedagógia és a fogyatékoságtudomány kritériumai, felépítménye, tágabb és szűkebb értelmezése

- A gyógypedagógia, mint tudomány kialakulása
- A fogyatékoság általános megközelítése, fogalmának dimenziói (paradigmaváltás, orvosi- és szociális modell)
- WHO fogalom változások (sérülés, fogyatékoság, akadályozottság)
- A gyógypedagógiai tevékenység definiálása, kategorizálása
- A gyógypedagógus kompetenciái a gyógypedagógus feladatköre és tulajdonságai (a nyolc gyógypedagógiai résztevékenységre, szakirányra vonatkozó rövid összefoglalás)

Irodalom:

- Goodley, Dan (2019): Fogyatékoságtudomány (2. kiadás). ELTE BGGYFK, Budapest.
- Gordosné Szabó Anna (2004): Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Hernádi Ilona – Könczei György (szerk.; 2015): A felelet kérdései között. Fogyatékoságtudomány Magyarországon. ELTE-BGGYFK, Budapest.
<https://mek.oszk.hu/14900/14939/14939.pdf>
- Illyés Sándor (2000): A magyar gyógypedagógia hagyományai és alapfogalmai. In Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 15-38). Budapest: ELTE BGGYFK.
- Kálmán Zsófia – Könczei György (2002): A rehabilitáció és a fogyatékoság. In Kálmán Zsófia – Könczei György: A Taigetosztól az esélyegyenlőségig (pp. 34-57). Osiris Kiadó, Budapest.
- Képzési és Kimeneti Követelmények.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1600018.EMM&txtreferer=00000001.TXT>
- Mesterházi Zsuzsa – Szekeres Ágota (2019): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (különösen az 1.2, az 1.5, a 3. és a 7. fejezetek). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

A.2. A fogyatékossgal élő gyermekek beiskolázási folyamatának és intézményes nevelésének története napjainkig

- A gyógypedagógiai ellátás tradíciói (történelmi korok fogyatékosok ellátása iránti lépései, intézkedések, kiemelkedő személyiségek a fogyatékosok nevelésének történetében)
- Az intézményhálózat kialakulása a különböző fogyatékosági típusok ellátásában
- A gyógypedagógiai hatásrendszer, törvényi és intézményi háttér
- A jelenlegi intézményhálózat (EGYMI, Egységes Pedagógiai Szakszolgálatok)
- A Kiemelt figyelmet igénylő gyerekek/tanulók a „2011. évi CXC. köznevelési törvény” rendelkezései alapján

Irodalom:

- Csepeli György – Örkény Antal (2015): Az emancipáció kihívása a mai magyar társadalomban a romák és nem romák viszonyában. Szociológiai Szemle, 25. évf., 83–102.
- Gordosné Szabó Anna (1999): „Áthelyezési” beiskolázás a magyar gyógypedagógiai történetében. In Nagyné Réz Ilona (szerk.): A szakértői bizottságok 25 éves jubileumi tudományos tanácskozása, Budapest 1999. október 29-30.: Emlékkötet (pp. 9–16). Cházár András Óvoda, Általános Iskola, Diákotthon, Speciális Szakiskola és Szakmunkásképző, Vác.
- Gordosné Szabó Anna (2000): A gyógypedagógiai iskoláztatás fejlődése. In Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 331-356). ELTE-BGGYFK, Budapest.
- Gordosné Szabó Anna (2004): Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Illyés Sándor (2000): A magyar gyógypedagógia hagyományai és alapfogalmai. In Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 15-38). ELTE-BGGYFK, Budapest.
- Lányiné Engelmayer Ágnes (1992): Az áthelyezési vizsgálat I. (pp. 11-17, 31-45). Tankönyvkiadó, Budapest.
- Lányiné Engelmayer Ágnes (1999): Honnan indultak, és merre tartanak a fogyatékos gyermekeket vizsgáló szakértői bizottságok? In Emlékkötet a szakértői bizottságok 25 éves jubileumi tudományos tanácskozása alkalmából (pp. 18–25). Pest Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa – Jenei Andrea – Szabó Ákosné – Horváth Péter László – Mile Anikó
 · Kiss László (2019): Társadalmi válaszok. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (pp. 119-218). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.

A.3. Az iskolai munka működésének belső és külső szabályozói; A gyógypedagógiai nevelést, oktatást meghatározó dokumentumok napjainkban

- Törvényi szintű szabályozók, a törvényi és rendeleti szintű szabályozás aktuálisan hatályos dokumentumai (köznevelési törvény, esélyegyenlőségi és egyenlő bánásmódról szóló törvény, NAT, kerettanterv, irányelv, rendeletek, stb.)
- Intézményi szintű szabályozás (NAT, irányelvek, kerettanterv, alapító okirat, pedagógiai program, SzMSz, házirend, helyi tanterv)
- A tervezés folyamata, lépései: tanévre, témakörre, tanóra
- Az pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció fogalma, tartalma
- Az egyéni fejlesztés dokumentumai
- A nevelési folyamat tervezése, értékelése, mérése (közoktatási területen és pedagógiai célúrehabilitáció-rehabilitációs folyamatoknál)

Irodalom:

- Horváth Péter László (2019): Törvények, rendeletek. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 204-208). ELTE BGGYK, Budapest.
 - Hunyady György · M. Nádasi Mária (2004): Pedagógiai tervezés (2., átdolgozott kiadás). Comenius Bt., Pécs.
 - Mesterházi Zsuzsa (2004): A gyógypedagógiai folyamatról. In Gordosné Szabó Anna (szerk.) Gyógyító pedagógia. Nevelés és terápia (pp. 19-40). Medicina Könyvkiadó, Budapest.
 - Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (2019): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (különösen a 3.3.5.2 és a 3.4 fejezetek). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
 - Vargáné Mező Lilla (2008): Fókuszban az egyén. Hogyan készítsünk egyéni fejlesztési tervet? Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségért Közalapítvány, Budapest.
 - Virányi Anita (2019): Az iskolai nevelés tartalmi szabályozása. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 232-241). ELTE BGGYK, Budapest.
- 1991. évi LXIV. törvény a gyermekek jogairól.
 - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről.
 - 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról.
 - 2003. évi CXXV. törvény - az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.
 - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. (Módosítva: 5/2020 Korm. rendelet).
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről.
- 110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról.

A.4. A társadalmi integráció, és a fogyatékossgal élők jelenléte a munkaerőpiacon

- A társadalmi integrációt befolyásoló emberjogi mozgalmak, szervezetek, dokumentumok
- Az önálló életvitel mozgalom kialakulása, szemlélete és hatásai nemzetközi és hazai szinten
- A fogyatékossgal élők lakosság demográfiai sajátosságai Magyarországon, nemzetközi kitekintéssel
- Fogyatékossgal élők fiatalok pályorientációja
- A középfokú képzést biztosító ellátórendszer
- Jövőkép, elhelyezkedési lehetőségek a

munkaerőpiaconIrodalom:

- Bánfalvy Csaba (2000): Fogyatékossg és szociális hátrány. In Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 81-115). BGGYTF, Budapest.
 - Bánfalvy Csaba (2005): A fogyatékos emberek és a munka világ. Szakképzési Szemle. 21. évf., 2. szám. 180-193.
 - Bathó Edit · Fejes József Balázs (2013): Többségi, hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű 8. évfolyamos tanulók jövőképe. Iskolakultúra, 23. évf., 7–8. sz. 3–16.
 - Csányi Zsuzsanna · Jásper Éva · Sipos Anna (2007): Támogatott foglalkoztatás szolgáltatás módszertani kézikönyv. Fogyatékos emberek a nyílt munkaerőpiacon. Salva Vita Alapítvány · Fekete Sas: Budapest.
 - Gere Ilona · Szellő János (szerk.; 2007): Foglalkozási rehabilitáció. FSZEK, Budapest.
 - Gyulavári Tamás (szerk.; 2004): Az európai unió szociális dimenziója. Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest · OFA Kht., Budapest.
 - Regényi Enikő · Cserti-Szauer Csilla · Szabó Ákosné (2019): A felnőttkor, belépés a munka világába, életkörülmények, életvezetés. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 495-511). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- 1999. évi C. törvény az Európai Szociális Karta kihirdetéséről.
 - 2009. évi VI. törvény a Módosított Európai Szociális Karta kihirdetéséről.
 - 15/2015.(IV.7.) Országgyűlési határozat az Országos Fogyatékossgügyi Programról (2015-2025).
 - „A befogadó társadalom alapja a diszkriminációmentességgel párosuló pozitív cselekvés” c. Madridi Nyilatkozat (2002). In Könczei György (szerk.): Fogyatékossg-politikai szakismeretek · Szöveggyűjtemény (2009; pp. 136-148). ELTE BGGYK, Budapest. <http://mek.oszk.hu/09800/09833/09833.pdf>
 - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (SNI tanuló középfokú képzésre vonatkozó tartalom, speciális szakiskolák).
 - 2011. évi népszámlálási fogyatékos lakosságra vonatkozó adatok értelmezése.

A.5. Az integráció és az inklúzió; az együttműködés lehetőségei a gyógypedagógiában

- Az integráció történeti alapjai, az integrált nevelés hazai és külföldi tapasztalatai, jogi háttere és pedagógiai feltételei
- Az integráció alapelvei, integrációs modellek és megvalósulási formák
- Az integráció és az inklúzió összehasonlítása elméleti és gyakorlati szempontból
- Együttműködési formák pedagógusok körében, együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálatokkal
- Szervezetszintű együttműködés
- Szakemberek együttműködése (team-munka, kéttanáros modell)
- Szülőkkal való együttműködés
- Gyógypedagógiai és többségi pedagógiai kompetenciák az

integrációbanIrodalom:

- Papp Gabriella (2019): Történeti visszapillantás: a tanulásban akadályozott gyermekek együttnevelésének előzményei. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 461-465). ELTE BGGYK, Budapest.
- Papp Gabriella (2019): Az integrált nevelés és inkluzív iskola mai értelmezése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 465-469). ELTE BGGYK, Budapest.
- Papp Gabriella · Mile Anikó (2019): A többségi iskolai együttnevelést segítő tényezők. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 469-476). ELTE BGGYK, Budapest.
- Varga Aranka (2015): Az inklúzió szemlélete és gyakorlata. Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlislócki Henrik Szakkollégium, Pécs.
- UNESCO (1994). A Salamancai Nyilatkozat. Spanyol Oktatási és Tudományos Minisztérium, Madrid.
 - 2011. Évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
 - 110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
 - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
 - 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.

A.6. A tanulási képességek fejlesztése

- A tanulás értelmezése biológiai, pszichológiai, pedagógiai, gyógypedagógiai szempontból.
- A tanulási képességrendszer értelmezése, a tanulási képességek fejlődése és nevelhetősége (ezen belül a tanulás többszemponútú definiálása)
- A tanítási-tanulási folyamatok alapstruktúrái
- A tanulási folyamatok szervezése, a differenciált tanulás
- A tanulási motiváció kialakulásának és fenntartásának elősegítése, a tanulási viselkedésnevelése
- A tanulási technikák, stílusok, stratégiák
- A tanulási képességek lehetséges zavarai
- Az iskolai tanulás eredményességét befolyásoló tényezők rendszere (családi és iskolai környezeti hatások)

Irodalom:

- Balogh László (2000): Tanulási stratégiák és stílusok a fejlesztés pszichológiai alapjai. Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó.
- Falus Iván (2003): Didaktika (különösen a 9-15. fejezet). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Józsa Krisztián – Fazekasné Fenyvesi Margit (2007): Tanulásban akadályozott gyermekek tanulási motivációja. Iskolakultúra Online, I. évf., 1. szám, 76-92.
- Lappints Árpád (2002): Tanuláspedagógia. Comenius, Pécs.
- M. Nádasi Mária (2001): Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (2019): A kognitív képességek nevelése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (2019): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (különösen 256-259, és 298-312. oldal). ELTE Eötvös Kiadó
- Oroszlány Péter (2012): Könyv a tanulásról. AKGA Junior Kiadó Kft., Budapest.
- Papp Gabriella (2003). Tanulói kooperáció a tanulásban akadályozott gyermekek integrált oktatásában. Gyógypedagógiai Szemle, XXXI évf., 3. szám. 161-169.
- Réthy Endréné 2008. A tanítás-tanulás hatékony szervezése. http://www.nyeomszsz.org/orszavak/dokumentumok/rethyne_tanulmanyreszlet.doc

A.7. A kognitív képességek fejlesztése

- Az emberi megismerés fejlődése. Főbb elméleti megközelítések. Piaget kognitív fejlődésemélete
- A kognitív képesség összetevői (rutinok, készségek, motívumok)
- A kognitív képesség dimenziói, alpműveletei
- A kognitív folyamatok mozgásának irányítása (absztrahálás, strukturálás, transzferálás, kombinálás)
- Az érzékelés, az észlelés, a figyelem, az emlékezet, gondolkodás fejlesztésének területei, típusfeladatok
- Komplex kognitív diagnosztizáló eljárások, fejlesztő terápiák

Irodalom:

- Atkinson, Richard C. - Hilgard, Ernest (2005): Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest. /Ebből a kötetből különösen a 7. fejezet („Tanulás és kondicionálás”), a 8. fejezet („Emlékezés”), és a 9. fejezet („Gondolkodás és nyelv”) szükséges./
- Csapó Benő (2003): Törekvések és kísérletek a gondolkodás fejlesztésére. In Csapó Benő: A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése (2. fejezet; pp. 47-87). Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Engelbrecht, Arthur – Weigert, Hans (1999): Hogyan akadályozzuk meg a tanulási akadályok kialakulását? avagy Nem jelenthet akadályt a tanulási akadály! BGGYTF, Budapest.
- Gyarmathy Éva (2009): Kognitív Profil Teszt. Iskolakultúra, 19. évf., 3-4. szám. 60-73.
- Mesterházi Zsuzsa (2019): A kognitív képességek nevelése. In Mesterházi Zsuzsa - Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (pp. 278-296). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Sedlak, Franz - Sindelar, Brigitte (2005): De jó, már én is tudom! Óvodáskorú és iskolát kezdő gyermekek fejlesztése. A/3 Nyomdaipari és Kiadói Szolgáltató Kft., Budapest.
- Valett, Robert E. (1996): A tanulási zavarok terápiája. ELTE BGGYF, Budapest.

A.8. A motoros képességek fejlesztése

- A mozgásfejlődés értelmezése, a mozgás fejlődésének szakaszai
- A motoros képesség fogalma
- Nehézségek a pszichomotoros fejlődés során. A diagnosztikus megfigyelés lehetőségei,területei, formái, szempontjai
- Lateralizáció, a laterális dominancia diagnosztizálása
- A nagymozgás és a finommotorika
- Mozdásfejlesztés tanórai keretek között
- Motoros képesség, észlelés, motoros kivitelezés, mozgásszervi elváltozások, mozgásnevelés
- Módszertani sajátosságok a motoros képességek fejlesztésében, mozgásállapotmegismerésében

Irodalom:

- Balázsne Szűcs Judit · Porkolábné Balogh Katalin · Szaitzné Gregorits Anna (szerk.; 2009): Komplex prevenciós óvodai program. Kudarcc nélkül az iskolában. Trefort Kiadó, Budapest.
- Farmosi István (2011): Mozdásfejlődés. Dialóg Campus Kiadó, Budapest · Pécs.
- Hirtz, Peter – Hotz, Arturo – Ludwig, Gudrun (2004): Mozdáskompetenciák, egyensúlyozás. Dialóg Campus Kiadó, Budapest · Pécs.
- Huba Judit (2010): A pszichomotoros fejlesztés gyakorlati kézikönyve. Logopédia Kiadó, Budapest.
- Mészáros Andrea (2015): Mozdászavarok (motoros jártasság zavarai). In Balázs Judit · Miklósi Mónika (szerk.): A gyermek- és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve (pp. 53-60). Semmelweis Kiadó, Budapest.
- Póth Éva (2003): Mozdásfejlesztés. Az összerendezett, harmonikus nagymozgások kialakítása. In Tölgyszéki Papp Gyuláné (szerk.): A tanulási nehézségek kezelése (pp. 11-26). Logopédia Kiadó, Budapest.
- Valett, Robert E. (1996): A tanulási zavarok terápiája. ELTE BGGYF, Budapest.
- Virányi Anita (2013). A motoros képességek fejlesztésének módszertana (Online kiadás). Tankönyvtár. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_motoros_kepessegek_fejlesztésenek_modszertana/adatok.html

A.9. A szociális képességek fejlesztése

- Szociális kompetencia és proszocialitás
- Szociális kommunikáció és nevelés, az erőszakmentes kommunikáció és konfliktuskezelés, az érzelmi intelligencia fejlesztése
- A kötődési háló szerepe a nevelésben, a családi életre nevelés
- Önálló életre nevelés; Csoportlétre, szervezeti létre, társadalmi létre

neveléslrodalom:

- Nagy József (2002): A szociális kompetencia fejlesztése. In Nagy József: A XXI. századi nevelés (pp. 175-276). Osiris Kiadó, Budapest.
- Nagy József (2010): A szociális kompetencia fejlődés segítésének alapjai (IV. fejezet). In Nagy József: Új pedagógiai kultúra (pp. 125-170). Mozaik Kiadó, Szeged.
- Szabó Ákosné (2019): A szociális képességek nevelése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (pp. 389-400). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Szabó Ákosné · Szekeres Ágota (2013): A szociális kompetencia fejlesztésének módszertana. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_szocialis_kepessegek_fejlesztésének_módszertana/TANANYAG/02_4_1.html
- Szekeres Ágota (2019): Az érzelmi intelligencia nevelése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (pp. 400-407). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Zsolnai Anikó (1995): A szociális kompetencia fejlődése gyermekkorban. Új Pedagógiai Szemle, XLV. évf., 1. szám. 68-74.
- Zsolnai Anikó (1998): A szociális kompetencia fejlettsége serdülőkorban. Magyar Pedagógia, 98. évf., 3. szám. 187-210.
- Zsolnai Anikó · Kasik László (szerk., 2010): A szociális kompetencia fejlesztésének elméleti és gyakorlati alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Zsolnai Anikó · Nagy József (2006): A szocialitás fejlesztése 4-8 éves életkorban. Mozaik Kiadó, Szeged.

A.10. A korai fejlesztés jelentősége és módszertana

- A családközpontú koragyermekkorai intervenció fogalma. Az intervencióban részt vevő szakemberek, intézmények
- A család szerepe a korai fejlesztésben, partnerség, kommunikáció
- Orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai diagnosztikai eljárások
- A koragyerekkori intervenció protokollja
- A családközpontú koragyermekkorai intervencióban alkalmazott terápiák. A fejlesztő otthoni környezet kialakítása

Irodalom:

- Czeizel Barbara (2009): A koragyermekkorai intervenció múltja, jelene és remélt jövője. *Gyógypedagógiai Szemle*. 37. évf., 2-3. szám. 153-160.
- Csanádi Gabriella (1998): Bevezetés a korai fejlesztés témaköreibe. Comenius Bt., Pécs.
- Katona Ferenc (2001): Az öntudat újraébredése. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest.
- Kereki Judit · Szvatkó Anna (2015): A koragyermekkorai intervenció, valamint a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás szakszolgálati protokollja. Educatio, Budapest.
- Lannert Judit (2009): A korai intervenció intézményrendszer hazai működése. Vezetői összefoglaló. www.tarki-tudok.hu/file/korint/korint_2009.pdf
- Magyar Adél (2013): Szakmaközi együttműködés a koragyermekkorai intervencióban. „Mentor(h)áló 2.0 Program” TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0008 projekt. (Ebből a kötetből különösen a 4. fejezet).
<http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/szakmaiegyuttmukodes/index.html>

A.11. A számolási képesség zavara: a diszkalkulia

- A számoláshoz szükséges képességek
- A diszkalkulia fogalmi rendszere, terminológiája és lehetséges felosztása neurológiai, pszichológiai, pedagógiai és szociológia kutatási eredmények alapján (meghatározás és klasszifikáció (BNO, DSM-V), gyakorisági adatok és komorbiditás)
- A diszkalkulia diagnosztikájának tudományos alapjai
- A hazánkban aktuálisan megvalósuló diagnosztikus gyakorlat, a diszkalkulia diagnosztikájában használt hazai és nemzetközi mérőeszközök

Irodalom:

- Dékány Judit (1999). Kézikönyv a diszkalkulia felismeréséhez és terápiájához. Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, Budapest.
- Dékány Judit – Mohai Katalin (2013): Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja – Specifikus tanulási zavarok (írott nyelvhasználat zavarai, diszkalkulia). http://paks.tmpsz.hu/userfiles/files/diagnosztikai_kezikonyv_9fejezet.pdf
- Farkasné Gönczi Rita Mónika (2018): A diszkalkulia diagnosztikája eltérő szaktudományi aspektusokból. http://www.dyscalculiaport.gonczirita.hu/wp-content/uploads/2016/11/Farkasne_Gonczirita-A-diszcalculia_diagnosztikaja_eltero_szaktudomanyi_aspektusokbol_tezisfuzet_magyar.pdf
- Márkus Attila (1998). Számolási zavarok a neuropszichológia szemszögéből. Fejlesztő Pedagógia, 9. évf., 6. szám. 3-15.
- Márkus Attila (2000). A matematikai képességek zavarai. In Illyés Sándor (szerk.) Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 279-308). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (szerk.; 1999): Diszkalkuliáról pedagógusoknak. BGGYTF, Budapest.

A.12. Az olvasás és az írás zavara: a diszlexia és a diszgráfia

- Az olvasás-írás megtanulásához szükséges képességek
- A diszlexia meghatározása, neurobiológiai háttere, okai, tünetcsoportjai
- A diszlexia veszélyeztetettség fogalma, tünetei, vizsgálata és ellátása
- A diszlexia prevenciójának és reedukációjának módszerei és eszközei
- A diszgráfia fogalma, tünetei, kezelésének lehetőségei és

módszereirodalom:

- Csépe Valéria (2000): Az olvasás és íráskéesség zavarai. In Illyés Sándor (szerk.): Gyógypedagógiai alapismeretek (pp. 241-278). ELTE Bárczi Gusztáv Főiskolai Kar, Budapest.
- Csépe Valéria (2012): Nem minden olvasási zavar diszlexia. Tanítás-tanulás, 9. évf., 8. szám. 5.
- Csépe Valéria (2008): Az olvasás. In Csépe Valéria – Győri Miklós – Ragó Anett (szerk.): Általános pszichológia 3.: Nyelv – tudat – gondolkodás (pp. 155-178). Osiris Kiadó, Budapest.
- Gyarmathy Éva (é.n.): A tanulási zavarok szindróma a szakirodalomban. <http://www.diszlexia.hu/Tzcikk1.htm>
- Gyarmathy Éva (é.n.): Tanulási zavarok azonosítása és kezelése az óvodában és iskolában. <http://www.diszlexia.hu/Tzcikk2.htm>
- Meixner Ildikó (1995): A diszlexia prevenció és reedukáció módszere. BGGYF, Budapest.
- <http://www.diszlexia.hu/>
- <http://www.diszlexia.info/szakirodalom.htm>

A.13. A gyógypedagógiai tanácsadás

- A tanácsadás fogalma
- A tanácsadás rendszereinek elméleti összefoglalói
- A tanácsadás szintjei és szakemberszükségei
- Tanácsadás és konzultáció az iskolában, a szakszolgálatok intézményeiben és egyéb területeken
- A tanácsadáshoz fűződő kompetenciahatárok és szakmai kompetenciakövetelmények
- A krízis fogalma, jellemzői
- A hatékony segítő tulajdonságai, a jó kérdező/tanácsadó jellemzői
- A célzott beszélgetés hatásmechanizmusa, fő hatások
- A kliens és a segítő ellenállásai, ezek felismerése
- A kapcsolatfelvétel, első interjú/beszélgetés
- A pedagógiai tanácsadás

modelljelrodalom:

- Bagdy Emőke (2009): Pszichoterápia, tanácsadás, szupervízió, coaching – azonosság és különbség. In Kulcsár Éva (szerk.): Tanácsadás és terápia (pp. 53-77). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Egan, Gerard (2007): A segítő készségek fejlesztése: gyakorlatok és munkafüzet A képzett segítő című könyvhöz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Egan, Gerard (2011): A képzett segítő: a segítség problémamegoldó és lehetőségkibontakoztató megközelítése. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Fonyó Ilona (szerk.; 2000): Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből. BGGyTF, Budapest.
- Fonyó Ilona (2004): A konzultáció (counseling) és a gyógypedagógia. In Gordosné Szabó Anna (szerk.): Gyógyító pedagógia. Nevelés és terápia (pp. 109-113). Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest.
- Gutkin, T.B. – Curtis, M.J. (2005): Az iskolai konzultáció elmélete és technikái. Iskolapszichológia 10. ELTE, Budapest.
- Lányiné Engelmayer Ágnes (2004): Dinamikus összefüggések a gyógypedagógiai pszichológiában. In Pálhegyi Ferenc (szerk.): A gyógypedagógiai pszichológia elméleti problémái (pp. 34-51). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

A.14. A gyermekvédelem pedagógiai, gyógypedagógiai vonatkozásai

- A gyermekvédelmi rendszer felépítése/ működése Magyarországon
- A gyermekvédelmi rendszerbe bekerülő gyermekek családi/nevelési sajátosságai
- Az iskolában előforduló szociális problémák, az iskolai gyermekvédelem feladatai
- Gyermejkölési alapellátások
- A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer felépítése és működése
- Gyermekek átmeneti gondozása
- Gyermekvédelmi szakellátások
- Gyermekvédelmi gondoskodás (ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel stb.), Gyámság, gondnokság

Irodalmak:

- Budai István (2019): Az együttműködő iskolai szociális munkás. Párbeszéd, 6. évf., 1. szám. DOI: 10.29376/parbeszed/2019/1/3
- Bertók Zoltánné – Csillag Márta – Degéné Major Judit – Farkas Tibor Jánosné – Gergál Tímea – Litter Adrienn – Menyhárt Anna – Palotás Zoltán – Sikóné Bartos Edina – Székely Józsefné – Tanácsné Betéri Éva – Turi Katalin (2015): Útmutató az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység bevezetéséhez és gyakorlatához az iskolában. Oktatási Hivatal, Budapest.
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2017): 1. Protokoll - A család- és gyermekjóléti szolgáltatás által működtetett észlelő- és jelzőrendszer folyamatairól (2. kiadás). http://szocialisportal.hu/documents/10181/120436/PROTOKOLL_a_CSGYejo_altal_mukodtetett_eszlelo_es_jelzorendszer_foly.pdf/e5025796-73d1-6a6a-883e-6a5534b25dcb
- Emberi Erőforrások Minisztériuma (2017): 2. Protokoll - A gyermekvédelmi gondoskodáshoz kapcsolódó család- és gyermekjóléti szolgáltatások folyamatairól (2. kiadás). http://www.macsgyoe.hu/downloads/szakmai_anyagok/protokollgyv.pdf
- Kasik László – Gál Zita (2017): Társas problémák és megoldásuk az osztályteremben. EDUCATIO, 26. évf., 3. szám. 484-496.
- Stang Tünde (2002): Szociális munka családokkal In Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak (pp. 157-185). Szociális Szakmai Szövetség, Budapest.
- <http://szocialisportal.hu/-/csalad-es-gyermejkjoleti-szolgaltatasok-szakmai-szabalyzo-dokumentumai>
- 1997 évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.
- 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről – Negyedik könyv. Családjog.

B. tételsorok

a vizsga második része; értéke a teljes vizsgajegy 50%-a;
a vizsga végső eredményének meghatározásakor két jegy közé eső eredmény esetén a
B
tételsorra kapott osztályzat a döntő

Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány

Tanak.B.1. A tanulásban akadályozott gyermekek

- A tanulási nehézségek kategóriái
- A tanulási akadályozottság fogalmának kialakulása, szemlélet és paradigmaváltás, a szükséglet-alapú megközelítés
- Sajátos nevelési igény-tanulási akadályozottság-értelmi fogyatékos-intellektuális képességzavar fogalmi kontextusai
- A tanulási nehézséget mutató tanulói csoportok iskoláztatási lehetőségei (alapfokú és középfokú oktatás)
- A tanulási esélyek társadalmi meghatározottsága, a hátrányos helyzetű tanulók a köznevelésben

Irodalom:

- Englbrecht, Arthur · Weigert, Hans (1996): Hogyan akadályozzuk meg a tanulási akadályok kialakulását? avagy Nem jelenthet akadályt a tanulási akadály! BGGYTF, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (2000): Gyógypedagógiai Lexikon. ELTE GYFK, Budapest. Szócikkek: Éltés Mátyás (pp. 17-18), Frim Jakab (p. 20), gyógypedagógia-történet (pp. 25-27), Illyés Gyuláné (p. 31), Ranschburg Pál (pp. 39-40), Séguin (p. 44-45), Szenes Adolf (pp. 46-47), Szondi Lipót (pp. 47-48), Tóth Zoltán (p. 49), kiségitő iskola (p. 117), MAGYE (pp. 127-128), oligofrénpedagógia (p. 138), oligofrénpedagógus (p. 139).
- Mesterházi Zsuzsa (2019a): A tanulási akadályozottság fogalmának kialakulása. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyerekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógiai szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára. (pp. 92-100). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (2019b): A tanulási nehézségek típusai. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára. (pp. 63-68, 88-92). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (2019c). Szemlélet- és paradigmaváltás: a nevelésszükséglet-alapú megközelítés. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban

akadályozottak pedagógiája szakirány számára. (pp. 100-112). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest.

- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (2010): Jelentés a magyar közoktatásról 2010. OFI, Budapest, <http://mek.oszk.hu/12800/12893/12893.pdf> (különösen a 363-397. oldalak)
- Surján Noémi (2019). A tanulási zavar fogalmának története. Gyógypedagógiai Szemle, 47. évf., 1. szám. 33–49.
- Szabó Ákosné (2008): Metamorfózisok: a debilitástól a tanulási akadályozottságig. Laudáció. In Szabó Ákosné (szerk.): Tanulmányok a tanulásban akadályozottak pedagógiája és határtudományai köréből (pp. 11–35). Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest.

Tanak.B.2. Tanulásban akadályozottak pedagógiája és pedagógiai diagnosztikája

- A tanulásban akadályozott gyermek fejlődésének sajátosságai a fejleszthetőség, és a nevelhetőség szempontjából (a tanulási képességek rendszere), A tanulásban akadályozott gyermekek, tanulók ismeretelsajátítási folyamatának specifikus jellemzői
- A tanulási folyamat megismerése és támogatása (gyógy)pedagógiai diagnosztika és fejlesztés): A pedagógiai diagnosztika fogalma, fajtái, módszerei, az alapvető iskolai teljesítmények vizsgálata tanulásban akadályozott gyermekeknél.
- A tanulás és tanításszervezés a tanulásban akadályozott gyermekeknél, a tanulási folyamat irányításának lehetőségei, új elemek a tanulás segítésében, differenciálás, korszerű pedagógiai módszerek.
- A beiskolázás szervezeti háttere, pedagógiai feladatok, az iskolaérettség kritériumai és vizsgálata.

Irodalom:

- Buday József · Márialigeti Ilona (2010): Tanulásban akadályozott gyermekek komplex vizsgálata. Gyógypedagógiai Szemle, 38. évf., 2. szám. 136-144.
- Engelbrecht, Arthur – Weigert, Hans (1999): Hogyan akadályozzuk meg a tanulási akadályok kialakulását? (különösen: 48-66. old.) ELTE, Budapest.
- Gereben Ferencné (2004): Diagnosztika és gyógypedagógia In Gordosné Szabó Anna (szerk.): Gyógyító pedagógia (pp. 87-104). Medicina Kiadó, Budapest.
- Józsa Krisztián – Fazekasné Fenyvesi Margit (2006): A DIFER programcsomag alkalmazási lehetősége tanulásban akadályozott gyermekeknél I. – II. Gyógypedagógiai Szemle, 2006/2. szám, 133-141. és 2006/3. szám, 161-177.
- Kiss László Roland (2015): A metakogníció és a metakognitív kutatások gyógypedagógiai jelentősége, különös tekintettel a tanulásban akadályozottak pedagógiája területre. Gyógypedagógiai Szemle, 2015/1. szám, 26-34.
- Lakatos Katalin: Az iskolaéretlenség szűrése az állapot- és mozgásvizsgáló teszttel. Az iskolaéretlenség korai tünetei és az iskolaérettségi vizsgálat. Új Pedagógiai Szemle, 2003/3. szám, 137-149.
- Meggyesné Hosszu Tímea · Nagyné Hegedűs Anita (2013): A tanulásban akadályozottak pedagógiájának komplex megközelítése
http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/55_a_tanulasban_akadalyozott_gyermekek_tanulk_ismeretelsajtsi_folyamatnak_specifikus_jellemzi.html
- Mesterházi Zsuzsa – Szekeres Ágota (2019): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése (különösen 407-422. old.). ELTE BGGYK, Budapest.

Tanak.B.3. A kommunikációs képességek fejlesztése

- A kommunikáció fogalma, a kommunikációs képességek, a kommunikatív kompetencia fogalma
- A kommunikáció modelljei, a kommunikatív viselkedések kategorizálási lehetőségei
- A kommunikatív képességek fejlesztése a Nemzeti Alaptanterv és az Irányelvek dokumentum előírásai alapján
- A kommunikáció fejlettségét meghatározó folyamatok, a kommunikációs képességek fejlesztése

A kommunikációs képességek fejlettségének jelentősége az iskolai teljesítmény alakulása tekintetében:

- a tanulásban akadályozott tanulók kommunikációja friss kutatások alapján
- a kommunikációs képesség fejlesztésének rendszere
- a diagnosztika és fejlesztés feladatai: befogadás és közlés, szó- és írásbeliség
- az anyanyelv-oktatás speciális tényezői a tanulásban akadályozott gyermekek

körébenirodalom:

- Gaál Éva · Hámor Jánosné · Papp Gabriella (2000): Anyanyelv és irodalom - A tantervtől a tanítási óráig. Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Budapest.
- Papp Gabriella (2019): A kommunikációs képességek nevelése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 335-345). ELTE BGGYK, Budapest.
- Pléh Csaba (2006): A gyermeknyelv. In Kiefer Ferenc (szerk.): Magyar nyelv (pp. 753-781). Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Raffai Jenő (2000): Megfogantam, tehát vagyok: párbeszéd a babával az anyaméhben (2., javított kiadás). Press Publica, Budapest.
- Rosengren, Karl Erik (2008): Kommunikáció (5. kiadás). Typotex Kiadó, Budapest.
- Tamás Katalin (2008): Nonverbális terápia – verbális fejlődés. Fejlesztő pedagógia: pedagógiai szakfolyóirat, 19. évf., 2. sz. 32-36. old.
- Tengeri Éva · Zajdó Krisztina (2013): Tanulásban akadályozott tanulók kommunikatív képességeinek fejlesztése iskolai tanórán kívüli foglalkozások keretében. In Szöllősy Éva · Prax Levente · Hoss Alexandra (szerk.): Találkozások az anyanyelvi nevelésben: 2013 (pp. 297-307). Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola, Pécs. Letölthető innen: <http://nyelvtud.btk.pte.hu/hirek/111> (a Konferenciakötet szóra kattintva).

Tanak.B.4. Az anyanyelvi nevelés folyamata a tanulásban akadályozott tanulók esetében

- Az anyanyelvi nevelés elvei, feladatai és a kommunikációs kompetenciák
- Az olvasás és írás pszichológiai és szociolingvisztikai (nyelvi hátrány) alapjai
- Az olvasás- és írástanítás lehetséges módszereinek összehasonlítása, kiemelve a Meixner –módszert
- A tanulásban akadályozott tanulók olvasási képességeit befolyásoló tényezők, a szövegértőolvasás, az olvasási stratégiák
- A nyelvtan, és a helyesírás tanításának módszertani alapjai
- A fogalmazás és az irodalmi művek tanítása
- A funkcionális analfabetizmus társadalmi szintű következményei

Irodalom:

- Tanítói kézikönyv. Magyar nyelv és irodalom (1. o.)
https://etananyag.ofi.hu/uploads/learning_objects/2211/uncompressed/index.html#1
- Adamikné Jászó Anna – Kálmánné Bors Irén – Kernya Róza – H. Tóth István (2016):Az anyanyelvi nevelés módszerei (5. kiadás). Trezor Kiadó, Budapest.
- Gaál Éva · Hámori Jánosné · Papp Gabriella (2000). Anyanyelv és irodalom. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Józsa Krisztián · Fazekasné Fenyvesi Margit · Szenczi Beáta · Szabó Ákosné (2014). Tanulásban akadályozott és tipikusan fejlődő gyermekek szóolvasási készségének, szövegértésének és olvasási motivációjának fejlődése. Magyar Pszichológiai Szemle, 69. évf., 1. szám. 181–204.
- Kuncze Tímea · Macher Mónika (2017): 3. és 4. évfolyamos, tanulásban akadályozott gyerekek beszédészlelésének és olvasástechnikájának elemzése. Különleges Bánásmód, 3. évf., 3. szám. 87–107.
- Macher Mónika (2014): Beszédpercepciók folyamatok elemzése tanulásban akadályozott gyermekeknél. Anyanyelv-Pedagógia, 2014/2. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=512>
- Macher Mónika (2016): Szóaktiválási és szótanulási folyamatok működése tanulásban akadályozott gyermekeknél. Gyógypedagógiai Szemle, 44. évf., 4. szám. 257–270.
- Papp Gabriella (2010): A tanulásban akadályozott tanulók és az olvasás. Könyv és Nevelés, 2010/1. <https://folyoiratok.oh.gov.hu/konyv-es-nevelés/a-tanulasban-akadalyozott-tanulok-es-az-olvasas>

Tanak.B.5. A matematika tanítása tanulásban akadályozottak esetében

- A gyermekek gondolkodási folyamatainak fejlődése, irányítása, támogatása
- A (matematika) oktatását befolyásoló dokumentumok, a matematika tantervi témakörei
- Az eltérő tantervvel működő iskolákban /osztályokban folyó matematikatanítás jellemzői(felkészülés, tervezés, szervezés)
- A matematika tanításának irányelvei a tanulásban akadályozott tanulók esetében
- Az eltérő tantervű általános iskolában folyó matematikatanítás jellemzői, a tanulásbanakadályozott gyermek iskolai tanulásának eredményességét befolyásoló tényezők rendszere
- A gyakori matematikai hibák megelőzésének lehetőségei, (a hibák típusai, kialakulásuk folyamata és javításuk)

Irodalom:

- C. Neményi Eszter (1994): Útjelzők I-II. Tanítói kézikönyv. <http://old.tok.elte.hu/matek/utjelzo/cindex.html>
- C. Neményi Eszter (2003): A természetes szám fogalmának kialakítása. Tantárgypedagógiai füzetek - Matematika (Gondolkodási és megismerési módszerek, Nyitott mondatok). ELTE TÓFK, Budapest.
- Eysenck, Michael W. · Keane, Mark T. (2003): Bevezető. In Eysenck, Michael W. · Keane, Mark T.: Kognitív pszichológia (pp. 11–54). Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kőpatakiné Mészáros Mária (2006): Matematikai gondolkodás – tanulás – tudás. In Zsoldos Márta (szerk.; 2006): (Gyógy)pedagógiai diagnosztika és tanácsadás (pp. 148-159). Oktatási Minisztérium · Fogyatékos Gyermekek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány, Budapest.
- Márkus Attila (2007). A számolási képesség fejlődése gyermekkorban. In Márkus Attila: Számok, számolás, számolászavarok (pp. 43–50). Pro Die Kiadó, Budapest.
- Mesterházi Zsuzsa (2019). A kognitív képességek nevelése. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Á. (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 278-298). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest.
- Vargáné Molnár Márta · Höfflerné Péntes Éva · Szenczi-Velkey Beáta (2009): A kognitív képességek fejlesztésének módszertana. Tananyag. https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_a_kognitiv_kepessegek_fejlesztesenek_modszertana/TANANYAG/00_1_0.html

Tanak.B.6. A terápiák alkalmazásának szerepe a tanulásban akadályozott tanulókkal folyó gyógypedagógiai munka során

- A terápiák helye a gyógypedagógiai munkában, a gyógypedagógiai terápia fogalma
- A játékterápia fogalma és alkalmazási lehetőségei
- A zeneterápia fogalma és alkalmazási lehetőségei
- A mozgásterápia fogalma és alkalmazási lehetőségei
- A különféle mozgásterápiás módszerek metodikája és általános jellemzői: Ayres-terápia, Alapozó Terápia, HRG, Dévény-módszer, stb.
- Egyéb terápiás lehetőségek: meseterápia, bábterápia
- Képzőművészeti pedagógiai terápia: A képzőművészeti kreatív tevékenység szerepe, lehetőségei a gyógypedagógus tanulásban akadályozott gyermekekkel végzett munkája során
- Az élmény szerepe a képalkotásban
- Műhelymunkák, különböző anyagok és technikák alkalmazása a kifejezésben, és azok fejlesztő és terápiás hatása

Irodalom:

- Bálványos Huba · Sánta László (1997): A vizuális megismerés, a vizuális kommunikáció. Balassi Kiadó, Budapest.
- Bálványos Huba (szerk.; 2000): A vizuális nevelés pedagógiája a 6-12 éves korosztályban. Balassi Kiadó, Budapest.
- Huba Judit (2010): A pszichomotoros fejlesztés gyakorlati kézikönyve. Logopédia Kiadó, Budapest.
- Kokas Klára (1992): A zene felemeli a kezeimet. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Lakatos Katalin (2005): Az állapot és mozgásvizsgáló teszt. HRG Alapítvány, Budapest.
- Marton-Dévényi Éva (2002): Az Alapozó Terápia elmélete és gyakorlata. In Martonné Tamás Márta (szerk.): Fejlesztő pedagógia (pp. 32-66). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Sándor Éva (1995): Képzőművészeti pedagógiai terápia. ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Kar, Budapest.
- Sándor Éva (2006): Fejlesztés művészettel. ELTE BGGYFK, Budapest.
- Sófalvi Sándor (2009): A szenzomotoros integrációs terápiáról. Beszédjavító Intézet, Székesfehérvár.
- Takács Bernadett (2001): Gyermekek, játék, terápia. Okker Kiadó, Budapest.

Tanak.B.7. Az orientációs képességek fejlesztése tanulásban akadályozott tanulókkal folyó gyógypedagógiai munka során

- Az orientáció, az orientációs képességek meghatározása. Az orientációs nevelés célja
- A téri orientáció fejlődése, sajátosságai
- A téri tájékozódás zavarai, diagnosztikus eljárások, fejlesztő módszerek, feladatok
- Az idői orientáció fejlődése, sajátosságai. Az időbeli tájékozódás zavarai, diagnosztikus eljárások, fejlesztő módszerek, feladatok
- A metakogníció fogalma, fejlesztésének szükségessége. Módszerek, eljárások
- Az orientációs képességfejlesztés megvalósulása az iskolai műveltségterületekben
- Lateralitás, balkezesség

problémakörelrodalom:

- Csala Istvánné · Dr. Ranschburg Ágnes (2000): A kronológiai és topográfiai képesség fejlesztését szolgáló program 11-12 éves gyermekek számára. OKI PTK, Budapest.
- Csíkos Csaba: Metakogníció a tanulásban és a tanításban. Iskolakultúra, 2004/2, 3-11.
- Fazekasné dr. Fenyves Margit (2013): Orientációs képességek fejlesztésének módszertana. ELTE BGGYK, Budapest.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2009-0007_orientacios_kepessegek_fejl_modszertana/TANANYAG/00_0.html
- Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.; 2019): A nehezen tanuló gyerekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógiai szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (különösen a 377-389. oldalak). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest.
- Nagyné Réz Ilona (2008): Téri tájékozódás. BGGYTF, Budapest.
- Salamon Jenő (1999): A megismerő tevékenység fejlődéstana. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Tanak.B.8. A pedagógiai szakszolgálatok hazai rendszere, működésének jellemzői

- A nevelési tanácsadás kialakulása, változásai és jelenlegi rendszere
- A tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs tevékenység
- Egyéb szakszolgálati intézmények főbb tevékenységének és ellátási körének bemutatása: korai fejlesztés, gyógytestnevelés, fejlesztő felkészítés, logopédiai ellátás, pályaválasztásitanácsadás, tehetségfejlesztés, konduktív pedagógia, óvoda- és iskolapszichológia
- Kompetenciák, a team munka jellegzetességei
- Diagnosztizálás és fejlesztés/terápia jellegzetességei a pedagógiai szakszolgálatintézményeiben

Irodalom:

- Mesterházi Zsuzsa (szerk; 2008): Kézikönyv a (tanulási képességet vizsgáló) szakértői bizottságok működéséhez. Inkluzív nevelés sorozat. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht. (SuliNova), Budapest.
 - Nagyné Réz Ilona · Csepregi András · Puhala Ildikó · Bozsikné Vig Marianna (2014): A szakértői bizottsági tevékenység területére kifejlesztett protokoll (pp. 12-46).Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft.
https://www.educatio.hu/pub_bin/download/tamop342b/szakteruleti_protokoll_konzultacio/Szaktertoi_bizottsag_szakteruleti_protokoll.pdf
 - Nagyné Réz Ilona – Mészáros Andrea (2012): A diagnosztikus protokollok egységes alkalmazásának koncepciója (pp. 16-41).
http://paks.tmpsz.hu/userfiles/files/diagnosztikai_kezikonyv_1fejezet.pdf
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
 - 110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
 - 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300015.EMM.

Tanak.B.9. Tanulásban akadályozott fiatalok szakképzése és foglalkoztatása

- Az önrendelkezés, a szakképzettség, a munkaerő-piaci státusz és a társadalmi integráció összefüggései
- A szakiskola és a készségfejlesztő szakiskola a köznevelés rendszerében (jogi szabályozás, szakképesítések és rész-szakképesítések az OKJ rendszerében). Alapdokumentumok: kerettanterv, szakképzési tematika. A gyógypedagógus sajátos szerep- és feladatkörei a szakiskolában
- Tanulói nyomon követés, a munkavállalás támogatása, foglalkozási rehabilitáció (célszervezetek és integrált munkaerő-piac, a Munkahelyi Gyakorlat Program, Támogatott Foglalkoztatás, a civil szervezetek szolgáltatásai)

Irodalom:

- Cserti-Szauer Csilla (2019). Önálló életvitel és munkaerőpiaci beilleszkedés. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 500-504). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
 - Gere Ilona (2003). Munkaerő-piaci segítő szolgálat. Módszertani kézikönyv. Budapest: Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium – Foglalkozási Rehabilitációs Titkárság, Budapest.
 - Regényi Enikő (2019a). A támogatott döntéshozatal és az emberi jogi modell. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 495-497). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
 - Regényi Enikő (2019b). Önálló életvitel és a lakhatás kérdései. In Mesterházi Zsuzsa · Szekeres Ágota (szerk.): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése. Egyetemi tankönyv a Gyógypedagógia szak Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány számára (pp. 497-500). Budapest: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar.
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásánakrendjéről (11. Melléklet).
 - 150/2012. (VII. 6.) Korm. Rendelet az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről.
 - 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről.
 - 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről.

Tanak.B.10. Tanulási és magatartási problémák összefüggései

- Az egészséges személyiségfejlődést veszélyeztető ártalmak
- A viselkedés létrejöttének folyamata. A viselkedészavar meghatározásának változásai különböző tudományágak szemszögéből
- A viselkedészavar gyógypedagógiai szempontú megközelítése, fogalma, megnyilvánulási formái. Externalizáló és internalizáló magatartási problémák (BNO-10 és DSM-V)
- Az ADHD jellegzetességei és terápiás megközelítése
- A szülőt és a befogadó pedagógust segítő gyakorlati tanácsok, nevelési szempontok magatartási problémák esetén
- A viselkedési problémák korrekciója, kezelése

Irodalom:

- Bank Éva (2016): Pszichés és viselkedési problémák megjelenése enyhén értelmi fogyatékos gyermekek körében. *Gyógypedagógiai Szemle*, 44. évf., 1. szám. 15–30.
- Hudra Nikoletta (2005): A viselkedészavarok megítélése az alsó tagozatban. *Új Pedagógiai Szemle*, 55. évf., 1. szám. 103-117.
<https://epa.oszk.hu/00000/00035/00088/2005-01-mu-Hudra-Viselkedeszavarok.html>
- Hudra Nikoletta (2008): A viselkedészavarok iskolai korrekciója. *Új Pedagógiai Szemle*, 58. évf., 5. szám. 25-40.
<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-viselkedeszavarok-iskolai-korrekcioja>
- N. Kollár Katalin · Szabó Éva (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó, Budapest. /Ebből a kötetből különösen a 2. fejezet („Fejlődés és szocializáció”), a 3. fejezet („Az >>én<< fogalma, az éntelődés elméletei”), a 4. fejezet („A családi szocializáció jellemzői”), és a 21. fejezet („Problémás tanulók, okok és megoldások”) szükséges./
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_pszichologia_peda_gogusoknak/adatok.html
- Rózsáné Czigány Enikő (2001): A magatartászavarokkal küzdő gyermekek integrált nevelése-oktatása. Útmutató szülőknek és szakértői bizottságoknak. In Rózsáné Czigány Enikő: *A magatartászavarokkal küzdő gyermekek integrált nevelése-oktatása* (pp. 36–54). ELTE BGGYF, Budapest.
- Szabó Csilla · Vámos Éva (2012): Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja – Figyelemzavar és hiperaktivitás (8.fejezet) In *Diagnosztikai kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest.* https://www.educatio.hu/hirfolyam/tamop311_4pillar
- Szücs Marianna (2003): *Esély vagy sorscsapás? a hiperaktív, figyelemzavarral küzdő gyerekek helyzete Magyarországon*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Volentics Anna (2000): Nehezen nevelhető, inadaptált gyermekek a közoktatás és a gyermekvédelem intézményeiben. In Illyés Sándor (szerk.): *Gyógypedagógiai alapismeretek* (pp. 631-654). ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest.

Tanak.B.11. Beiskolázás és iskolakészültség

- A tankötelezettség szabályozásának törvényi szintű megjelenése
- Az iskolai alkalmasság meghatározása, kritériumai
- Az iskolaéretlenség korai tünetei
- Iskolaérettségi vizsgálatok
- A Diagnosztikus Fejlődés Vizsgáló Rendszer

Irodalom:

- Apró Melinda (2013): A hazai iskolaérettségi vizsgálatok gyakorlata napjainkban. Iskolakultúra 23. évf., 1. szám. 52-71.
http://real.mtak.hu/56531/1/EPA00011_iskolakultura_2013_1_052-071.pdf
 - Fazekasné Fenyvesi Margit – Józsa Krisztián – Nagy József – Vidákovich Tibor (2016): Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára. Mozaik Kiadó, Budapest.
 - Józsa Krisztián (2004): Az első osztályos tanulók elemi alapkészségeinek fejlettsége Egy longitudinális kutatás első mérési pontja. Iskolakultúra, 14. évf., 11. szám. 3–16.
https://www.researchgate.net/publication/305333543_Az_első_osztályos_tanulók_elemi_alapkeszsegeinek_fejlettsége_Egy_longitudinalis_kutatas_első_meresi_pontja
 - Józsa Krisztián (2016): Kihívások és lehetőségek az óvodai fejlesztésben. Iskolakultúra, 26. évf., 4. sz. 59–74.
https://www.researchgate.net/publication/303741232_Kihivasok_es_lehetosegek_az_ovodai_fejlesztbenujü
 - Lakatos Katalin (2003): Az iskolaéretlenség szűrése állapot- és mozgásvizsgáló teszttel. Új Pedagógiai Szemle, 53. évf., 3. szám. 137-149. <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/uj-pedagogiai-szemle-090617-152>
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.
 - 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
 - 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.
 - 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).
 - 110/2012 (VI. 4.) Korm. Rendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. (Módosítva: 5/2020. kormányrendelet).

Tanak.B.12. Tanulási eredményközpontú módszerek a (gyógy)pedagógiában

- Alternatív pedagógiák bemutatása a gyógypedagógiai felhasználhatóság kontextusában (Montessori-módszer, Waldorf-pedagógia)
- Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának lehetősége a tanulásban akadályozott tanulók nevelésében
- A tanulókörzpontú tanítás definiálása, alkalmazható módszerei (kompetencia alapú oktatás, a kiemelt kompetencia-területek, aktív tanulás, kooperatív módszer, projekt módszer, tanulást támogató értékelés, differenciálás)

Irodalmak:

- Aknai Dóra Orsolya: IKT-használat SNI tanulókkal – nem csak pedagógusoknak. <https://sniikt.wordpress.com/eloadasok-tanulmanyok/>
- Aknai Dóra Orsolya (2020). A robotika szerepe az SNI tanulók fejlesztésében. *Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat*, 8. évf., 2. szám. 146-163.
- Seldin, Tim (2020): *Hogyan nevelj boldog gyermeket? a Montessori-módszer*. Kolibri Gyermekkönyvkiadó Kft., Budapest. <https://sites.google.com/site/rieadctohef/>
- Edmunds, L. Francis (2004): *A Waldorf-pedagógia*. Rudolf Steiner pedagógiája. Metódus-Tan Bt., Budapest.
- Katona Nóra · Konrád Ágnes · Perlusz Andrea · Polányi Viktória · Porogi András · Sisa Péterné (2020): *A tanulás és tanítás súlypontjai – szempontok a korszerű tanításhoz és tanuláshoz*. <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/a-tanulas-s-tanitas-sulypontjai.pdf>
- Mesterházi Zsuzsa (é.n.): *A Waldorf-pedagógia korszerűsége az ezredfordulón*. [http://www.pukanszky.hu/eloadasok/Pedagogiak_az_ezredfordulon/Reformped/2.D O C](http://www.pukanszky.hu/eloadasok/Pedagogiak_az_ezredfordulon/Reformped/2.D%20C)
- Montessori, Maria (1952; 2011): *A gyermek felfedezése*. Cartaphilus Könyvkiadó, Budapest.
- Prievara Tibor · Lénárd András · Katona Nóra (2020): *Digitális pedagógia a közoktatásban*. <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/digitalis-pedagogia-a-kozoktatasban.pdf>
- Szekeres Ágnes · Virányi Anita (2019). *Korszerű tanulásszervezés és az IKT-eszközök alkalmazásának új irányai a tanulásban akadályozott tanulók együttnevelésében*. In Polonyi Tünde · Abari Kálmán · Szabó Fruzsina (szerk.): *Innováció az oktatásban*. (pp. 151–178). Oriold és Társai Kiadó, Budapest.

B. tételsorok

a vizsga második része; értéke a teljes vizsgajegy 50%-a;
a vizsga végső eredményének meghatározásakor két jegy közé eső eredmény esetén a
B

tételsorra kapott osztályzat a döntő

Logopédia szakirány

Logo.B.1. A logopédia mint önálló diszciplína és a logopédiai gyakorlat

- A logopédia fogalma, kialakulása, rendszertani besorolása
- A logopédus fogalma, tevékenységkörei
- A logopédiai munka intézményi és jogi háttere
- A logopédiai munkát szabályozó protokollok
- Általános ismeretek a logopédiai diagnosztikáról
- A Logopédusok Etikai Kódexe

Irodalom:

- Fehérné Kovács Zsuzsa (2001): Beszédben akadályozottság. In Mészáros Zs. (szerk.): Gyógypedagógiai Lexikon. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Budapest.
 - Gereben Ferencné – Fehérné Kovács Zsuzsa – Kas Bence – Mészáros Andrea (2014). Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszédfogyatékos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja. In Diagnosztikai Kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht., Budapest.
 - Torda Ágnes (2015). A logopédiai ellátás szakszolgálati protokollja. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest.
 - Vassné Kovács Emőke – Fehérné Kovács Zsuzsa (2001): A logopédiai diagnosztika szemléletbeli változásai. Gyógypedagógiai Szemle. Különszám. 2. 14–23.
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
 - 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
 - A logopédusok etikai kódexe (internetes forrás:http://www.mlszsz.hu/dokumentumok/etikai_kodex.html)

Logo.B.2. A magyar beszédhangok állománya

- A beszéd folyamat alaptényezői
- A beszédképző szervek leírása és működése
- A hangállások és a hangindítás típusai
- A magyar beszédhangok állománya
- Az egyes magyar nyelvjárások beszédhangjainak eltérése a köznyelvi magyarban használt beszédhangoktól (példákkal)
- A magyar magánhangzók és mássalhangzók artikulációs és akusztikai jellemzése
- A magyar magánhangzó és mássalhangzó

törvények/Irodalom:

- Gósy Mária (2007): Beszédészlelési és beszédmegértési zavarok az anyanyelv-sajátításban. Nikol Kkt., Budapest.
- Kassai Ilona (2006): A magyar beszédhangok állománya. In Kiefer Ferenc (szerk.): Magyar nyelv (2. fejezet). Akadémiai Kiadó, Budapest.
https://regi.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_536_MagyarNyelv/ch26s03.html
- Kassai Ilona (2000): Fonetika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kiss Jenő (szerk.; 2001): Magyar dialektológia. Osiris Tankönyvek sorozat. Osiris Kiadó, Budapest.
- Molnár József (1973): A magyar beszédhangok atlasza. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Palotás Gábor (1990): A beszédhibák kórtana. In Göllész Viktor (szerk.): Gyógypedagógiai kórtan (pp. 335-426). Tankönyvkiadó, Budapest.
- Subosits István (1982): A beszédpedagógia alapjai. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Subosits István (2004): Hangtan. Tas-11 Kft., Budapest.

Logo.B.3. A tipikus nyelvi fejlődés egy- és kétnyelvű személyeknél

- A nyelvelsajátítás feltételei és hatások az anyanyelv elsajátítására
- A nyelvi fejlődés állomásai
- A beszédpercepció fejlődése
- A kétnyelvűség fogalma
- Kétnyelvű személyek nyelvelsajátítása
- Kétnyelvű személyek beszéd- és nyelvi jellemzői

Irodalom:

- Gósy Mária (2007): Az anyanyelv elsajátítás folyamatairól. In Gósy Mária (szerk.): Beszédszlelési és beszédmegértési zavarok az anyanyelv elsajátításában (pp. 7-16). Nikol Kkt., Budapest.
- Hirschberg Jenő (2013): A fiziológias beszéd kialakulása, gagyogás. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, II. kötet (pp. 16-18). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Klein Ágnes (2011): A nyelvelsajátítástól a nyelvtanulásig: anyanyelvelsajátítás · kétnyelvűség · idegennyelv-tanulás. Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Pécs.
- Kovács Ágnes Melinda (2014): Korai kétnyelvűség és szociokognitív fejlődés. In Pléh Csaba · Lukács Ágnes (szerk.): Pszicholingvisztika (pp. 551-574). Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Lukács Ágnes (2014): Szótanulás. In Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): Pszicholingvisztika (pp. 521-550). Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Navracsics Judit (2010): Egyéni kétnyelvűség. Alkalmazott Nyelvészeti Mesterfüzetek 03. Szegedi Egyetemi Kiadó · Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged.
- Pléh Csaba (2013): A lélek és a nyelv. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Turi Zsolt – Németh Dezső – Hoffmann Ildikó (2014): Nyelv és emlékezet. In Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): Pszicholingvisztika (pp. 743-776). Akadémiai Kiadó, Budapest.

Logo.B.4. A nyelvfejlődési zavarral élők logopédiai terápiája

- A nyelvi, illetve a nyelvfejlődési zavar fogalma és tünettana
- A nyelvfejlődési zavarok differenciáldiagnosztikája (diszfázia, megkésett beszédfejlődés, NYFZ)
- A Specifikus Nyelvi Zavar (SNYZ) fogalma, fogalmi változásai és a meghatározás kérdései
- A nyelvfejlődési zavarok diagnosztikus eszközei (SZÓL-E?, PPL, FTT, GMP diagnosztika, stb.)
- A nyelvfejlődési zavarok terápiája
- A nyelvfejlődési zavarok megjelenése a kultúrtechnikák elsajátítása

soránlrodalom:

- Bertalan Regina (2012): A nyelvfejlődési zavarok logopédiai diagnosztikai megközelítésével kapcsolatos problémák. *Gyógypedagógiai Szemle*, 40. évf., 2. szám. 83-96.
- Juhász Ágnes (2003; szerk.): *Logopédiai vizsgálatok*. Új Múzsza Kiadó, Budapest.
- Kas Bence · Lőrík József · Szabóné Vékony Andrea · Komárominé Kasziba Henrietta (2010). A korai nyelvi fejlődés új vizsgálóeszköze, a MacArthur–Bates Kommunikatív Fejlődési Adattár (KOFA) bemutatása és validitási vizsgálata. *Gyógypedagógiai Szemle*, 38. évf., 2. szám. 114–126.
- Kas Bence · Lőrík József (2016): Útmutató a Kommunikatív Fejlődési Adattár 3. (KOFA-3) felvételéhez és értékeléséhez. MTA Nyelvtudományi Intézet – ELTE BGGyKar GYMRI Logopédiai Szakcsoport, Budapest.
- Kocsisné Kálló Veronika Györgyi – Túriné Gál Anikó (2013): *Nyelvfejlődési zavarok*. http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Nyelvfejlodsi_zavarok/index.html
- Marton Klára (2009): Specifikus nyelvi zavar jellemzi-e a specifikus nyelvi zavart mutató gyermeket? In Marton Klára (szerk.): *Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája* (pp. 61-102). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Mészáros Andrea · Kas Bence (2008): A kognitív funkciók megismerésének szerepe a nyelvfejlődési zavar diagnosztikájában. *Gyógypedagógiai Szemle*, 36. évf., 2. szám. 86-104.
- Pléh Csaba – Kas Bence – Lukács Ágnes (2008): A nyelvi fejlődés zavarai. In Kállai János · Bende István · Karádi Kázmér · Racsmány Mihály (szerk.): *Bevezetés a neuropszichológiába* (9. fejezet; pp. 187-199). Medicina, Budapest. http://www.nytud.hu/oszt/neuro/kasb/publ/plehetal_a%20nyelvi%20fejlodes%20zavara.pdf
- Rosta Katalin (2015): A nyelvi fejlődés folyamata, az eltérő nyelvi fejlődés korai felismerése és terápiája. *Gyermeknevelés*, 3. évf. 2. szám. 121–130. http://gyermeknevelés.tok.elte.hu/6_szam/pub/rosta.pdf

Logo.B.5. A rezonanciazavarok diagnosztizálása és ellátása

- Az orrhangzós beszéd fogalma, típusai (nyílt, zárt, kevert orrhangzósság)
- Az orrhangzós beszéd organikus és funkcionális okai
- Az ajak- és szájpadhasadék, velopharyngealis insufficiencia (VPI; szájpadelégtelenség) diagnózisa
- Az orrhangzós beszéd vizsgálata
- A VPI orvosi ellátása
- A műtét előtti, műtét utáni logopédiai beavatkozás fázisai, módszerei, tartalmi
- A VPI logopédiai kezelése, szakaszai, követelményei
- A nyílt orrhangzós beszéd terápiájának eszközrendszere
- A korai fejlesztés menete
- Kooperáció, team munka a VPI komplex kezelésében

Irodalom:

- Becker, Ruth és munkatársai (1993): Ajak- és szájpadhasadékös kisgyermekök korai fejlesztése. ELTE- BGGYK, Budapest.
- Gerebenné Várbíró Katalin (1992): Az orrhangzós beszéd javítása. Országos Pedagógiai Intézet, Budapest.
- Juhász Ágnes (2003): Logopédiai vizsgálatok kézikönyve. Logopédia Kiadó Kkt., Budapest.
- Vassné Kovács Emőke (2004): Az orrhangzós beszéd. In Salné L. M. (szerk.): Logopédia. OM Sulinova.
- Wulf, H. (1993): Ajak- és szájpadhasadékös gyermekök logopédiai gyakorlatai. ELTE- BGGYK Fonetikai és Logopédiai Tanszék, Budapest.

Logo.B.6. Artikulációs és fonológiai zavarok

- Az artikulációs és fonológiai zavarok terminológiai háttere, típusai és tünetei
- Az artikulációs és fonológiai zavarok diagnosztikai folyamata
- Az artikulációs és fonológiai zavarok terápiája
- A beszédpercepció vizsgálata
- A beszédpercepció

terápiájalrodalom:

- Gereben Ferencné · Fehérné Kovács Zsuzsa · Kas Bence · Mészáros Andrea (2014): Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszéd fogyatékos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja. In Diagnosztikai Kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht., Budapest.
- Gósy Mária (2006): GMP-Diagnosztika. A beszédészlelés és a beszédmegértés folyamatának vizsgálata, fejlesztési javaslatok. NIKOL Kkt., Budapest.
- Gósy Mária – Imre Angéla (2007): Beszédpercepció fejlesztő modulok. Nikol Kkt., Budapest.
- Korompai Istvánné (2007): Az artikulációs zavar vizsgálata. In Juhász Ágnes (szerk.): Logopédiai vizsgálatok kézikönyve (pp. 41-54). Logopédiai Kiadó, Budapest.
- Kovács Emőke · Rehák Gizella (2013). Artikulációs zavar, pöszesség. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, II. kötet (pp. 41-48). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Tar Éva (2017): Fonológiai fejlődés, variabilitás, beszédhanghibák. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Thoroczky Miklósné (2016): Beszédhangzók fejlesztése. Logopédia Kiadó, Budapest.

Logo.B.7. Motoros beszédzavarok

- A diszpraxia fogalma, típusai és azok jellemzői
- A verbális diszpraxia tünetei
- A verbális diszpraxia vizsgálata és terápiája
- A szerzett beszédapraxia etiológiája, diagnosztikája és

terápiájáról

- Fehérné Kovács Zsuzsa · Kas Bence · Sósné Pintye Mária (2018): Szempontok a nyelv- és beszédfejlődési zavarok szűréséhez és állapotmegismeréséhez. Családbarát Ország Nonprofit Kft., Budapest.
- Gereben Ferencné · Fehérné Kovács Zsuzsa · Kas Bence · Mészáros Andrea (2014): Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszéd fogyatékos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja. In Diagnosztikai Kézikönyv. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht., Budapest.
- Hirschberg Jenő (2013): Beszéd- és nyelvfejlődési zavarok, késői beszédkezdés. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, II. kötet (pp. 19-40.). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Huba Judit (2011): Pszichomotoros fejlődés és fejlesztés. Logopédia Kiadó, Budapest.
- Korompai Istvánné (2007): Az artikulációs zavar vizsgálata. In Juhász Ágnes (szerk.): Logopédiai vizsgálatok kézikönyve (pp. 41-54). Logopédiai Kiadó, Budapest.
- Pető Ildikó (2020): Röviden a fejlődési diszpraxiával kapcsolatos kérdésekről. Különleges Bánásmód, 6. évf., 2. szám. 105-116.
- Zakariás Lilla · Kas Bence (2016): Zavar a beszéd tervezésében: a szerzett beszédapraxia etiológiai, diagnosztikai és terápiás vonatkozásairól. Logopédia, I. évf., 1. szám. 23-39.

Logo.B.8. A beszédfolyamatosság zavarai

- A beszédfolyamatosság zavarainak diagnosztikája és terápiája
- A beszédfolyamatossági zavar helye a nyelv- és beszédzavarok rendszerében
- A nem-folyékony beszéd fogalma, a kommunikáció szerkezetének megváltozása,
- összehasonlítása a dadogással
- A dadogás értelmezése, elméleti megközelítési lehetőségei, etiológiája
- A dadogás jellemzői, formája, kórtana és tünetei
- A dadogás vizsgálata
- A dadogás terápiája: korcsoportok közti differenciálás, pszichológus bevonása
- A hadarás értelmezése, elméleti megközelítési lehetőségei, etiológiája
- A hadarás jellemzői, formája, kórtana és tünetei
- A hadarás vizsgálata
- A hadarás megelőzése
- A hadarás

terápiájalrodalom:

- Gereben Ferencné · Fehérné Kovács Zsuzsa · Kas Bence · Mészáros Andrea (2012): Beszéd- és nyelvi zavart mutató (beszéd fogyatékos) gyermekek, tanulók komplex vizsgálatának diagnosztikus protokollja. Elektronikus letöltés: www.educatio.hu/pub_bin/.../diagnosztikai_kezikonyv_3fejezet.pdf
- Juhász Ágnes (2003): Logopédiai vizsgálatok kézikönyve. Logopédia Kiadó Kkt., Budapest.
- Klanczay Sára (2014): A frusztrált megkapaszkodás szerepe a dadogás kialakulásában. In Vikár András · Vikár György · Székács Eszter (szerk.): Dinamikus gyermekpszichiátria (3., átdolgozott kiadás; pp. 393-425). Medicina Könyvkiadó, Budapest.
- Lajos Péter (2009): Dadogásról mindenkinek. Pont Kiadó, Budapest.
- Mácsainé Hajós Katalin · Kun Gabriella · Schrobár Hajnalka (2000): Csendülj! Dadogó gyermekek szülő csoportja. Démoszthenész Egyesület, Budapest.
- Molnárné Bogáth Réka (2011): A dadogás komplex művészetterápiásprogramjának hatékonyságvizsgálata. Fejlesztő Pedagógia, 22. évf., 3. sz. 37-41.
- Schwartz, Martin F. (1991/2011): Soha többé dadogás. Démoszthenész Egyesület, Budapest.
- Vassné Kovács Emőke (2011): A hadarás. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest.

Logo.B.9. Diszfágia és a gyermekkori nyelészavarok

- A logopédia és a nyelészavarok
- A rehabilitáció fogalma. A nyelészavar és az azzal járó kórképek. A logopédus szerepe a terápiás teamben. A diszfágia tünetei, tipológiája, diagnosztikája, terápiás beavatkozások, terápiás programok
- A nyelvlökéses nyelés időszerűsége
- A helyes nyelés és a szabálytalan nyelés
- Nyeléstípusok
- A nyelv és arcizmok szerepe a fogazat elrendeződésében
- Az ortodonciai anomáliák osztályozása, Angle diagnosztikai rendszere
- A nyelvlökéses nyelés etiológiája, jellemzői, vizsgálata, terápiái

Irodalom:

- Dénes Zoltán · Mészáros Krisztina (2010): Táplálkozási és nyelészavarok. In Vekerdy-Nagy Zsuzsanna (szerk.) Rehabilitációs orvoslás (pp. 408-411). Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest.
- Hacki Tamás – Mészáros Krisztina – Varga Zsuzsa (2004): Az oropharyngeális diszfágiáról - a dietetikai feladatok hangsúlyozásával. Új Diéta, 1. évf., 21-22.
- Hirschberg Jenő – Mészáros Krisztina (2003): Foniátria a fül-orr-gégészeti gyakorlatban. Fül-orr-gége-gyógyászat, 49. évf., 4-17.
- Hirschberg Jenő – Hacki Tamás – Mészáros Krisztina (2013): Foniátria és társtudományok (pp. 201-212). Eötvös Kiadó, Budapest.
- Mészáros Krisztina – Hacki Tamás – Varga Zsuzsa (2005): A nyelészavar komplex kezelése. Lege Artis Medicinae, 15. évf., 4. szám. 289-296.
- Mészáros Krisztina (2017): Nyelési és táplálékfelvételi zavarok. In Vekerdy-Nagy Zsuzsanna (szerk.): Bizonyítékokon alapuló rehabilitációs medicina (pp. 407-415). Medicina Kiadó, Budapest.
- Vassné Kovács Emőke · Rehák Gizella · Vizkelety Tamás (1980): A nyelvlökéses nyelés. Tankönyvkiadó, Budapest.

Logo.B.10. Fonációs zavarok

- A gége felépítése, működése és funkciói
- A fonációs zavar terminológiai háttere, tünetei, etiológiája
- A fonációs zavarok diagnosztikai lehetőségei
- A fonációs zavarok terápiája

Irodalom:

- Balázs Boglárka (2002): A rekedtség kezelése (hanggyakorlatokkal) gyermekeknek és felnőtteknek. Nikol Kkt., Budapest.
- Balázs Boglárka (2016): Hangegészségtan. Budapesti Ward Mária Iskola, TUDÁSTÁR sorozat, I. kötet (szerkesztő: Kalmanovits Zoltán). Budapesti Ward Mária Általános Iskola, Gimnázium és Zeneművészeti Szakgimnázium, Budapest.
<https://issuu.com/wardmaria/docs/hangegeszsegtan>
- Hacki Tamás (2013): A beszéd- és énekhangképzés fiziológiája, akusztikája, patológiája és terápiája. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, I. kötet. (93-267). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Haupt, Evemarie (2006): Hangterápia elméletben és gyakorlatban. Holnap Kiadó, Budapest.
- Jancsóné Aranyossy Emőke (2010): A gyermekkori dysphonia és kezelése. Logopédiai Kiadó Kft., Budapest.

Logo.B.11. A felnőttkori logopédiai ellátás

- A felnőttkori logopédiai ellátás hazai jogi és intézményi háttere
- Az afázia jellemzői, etiológiája, tünetei
- Az afázia diagnosztikája és terápiája
- A diszartria jellemzői, etiológiája, tünetei
- A diszartria diagnosztikája és terápiája

Irodalom:

- Horváth Szabolcs · Hirschberg Jenő (2013): Diszartria/diszartrofónia. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, II. kötet (pp. 80-88). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Juhász Ágnes (szerk.; 2007): Logopédiai vizsgálatok kézikönyve. Logopédiai Kiadó Kkt., Budapest.
- Kállai János · Karádi Kázmér (2008): Afáziák. In Kállai János · Bende István · Karádi Kázmér · Racsmány Mihály (szerk.): Bevezetés a neuropszichológiába (pp. 216-228). Medicina Kiadó, Budapest.
- Kas Bence – Mészáros Éva (2013): Az afázia neurolingvisztikai és logopédiai vonatkozásai. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és Társtudományok, II. kötet (pp. 106-115). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Nagy Zoltán (2013): Afázia. In Hirschberg Jenő · Hacki Tamás · Mészáros Krisztina (szerk.): Foniátria és társtudományok, II. kötet (pp. 103-115). ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Szabó Edina (2017): A verbális kommunikáció zavarai felnőtt- és gyermekkori szerzett agysérülés következtében. In Vekerdy-Nagy Zsuzsanna (szerk.): Bizonyítékokon alapuló rehabilitációs medicina (pp. 317-327). Medicina Kiadó, Budapest.
- Vannay Aladárné (2004): A diszartria különböző megjelenési formáinak terápiája, esetek bemutatásával. *Beszédgyógyítás*, 15. évf., 2. szám. 7-11.

Logo.B.12. Intellektuális képességzavart mutató személyek kommunikációs sajátosságai

- Az értelmileg akadályozott személyek beszéd- és nyelvfejlődése
- Az értelmileg akadályozott személyek beszéd- és nyelvi sajátosságai
- A Down-szindrómával élő személyek beszéd- és nyelvfejlődése
- A Down-szindrómával élő személyek beszédzavarai és okai
- A Down-szindrómával élő személyek nyelvi képességei
- A Williams-szindrómával élő személyek beszéd és nyelvi jellemzői

Irodalom:

- Gósy Mária (2007): Az értelmi képesség és a beszédpercepció folyamatok összefüggései. In Gósy Mária (szerk.): Beszédszlelési és beszédmegértési zavarok az anyanyelv-elsajátításában (pp. 230-246). Nikol Kkt., Budapest.
- Kocsisné Kálló Veronika – Túrinné Gál Anikó – Ruzsics Ilona (2013): Kommunikáció fejlődése és fejlesztése értelmileg akadályozott személyeknél. „Mentor(h)áló 2.0 Program”. TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0008 projekt.
http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/Kommunikaci_fejldse_s_fejlesztse_rtelmil_e_g_akadlyozott_szemlyeknl/index.html
- Lukács Ágnes – Kas Bence (2014): Nyelv-sajátítás és értelmi fogyatékoság. In Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): Pszicholingvisztika, II. kötet (pp. 1383-1403). Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Radványi Katalin (2009): A beszéd és a nyelv alakulására ható tényezők, a kognitív képességek zavara értelmi fogyatékoság esetén. In Marton Klára (szerk.): Neurokognitív fejlődési zavarok vizsgálata és terápiája (pp. 177-201.). Példák a bizonyítékon alapuló gyakorlatra. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Rohár Alexandra (2019): Down-szindrómás személyek nyelvi fejlettsége és az írott nyelv elsajátításához szükséges készségeik. Logopédia, III. évfolyam, 37-47.
- Szabó Borbála (szerk.; 2006): Ajánlások értelmileg akadályozott gyermekek, tanulók kompetencia alapú fejlesztéséhez: Szövegértés-szövegalkotás. sulINova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest.